

Gaza: Nikdy více je teď – zoufalá prosba o vojenskou intervenci

„Zločin genocidy není jen zločinem proti lidu – je zločinem proti lidskosti.“
Generální tajemník OSN, 2004

Situace v Gaze dosáhla kritického bodu, kdy je vojenská intervence nejen právně přípustná, ale podle mezinárodního práva povinná. Pokračující izraelská blokáda a vojenské operace způsobily humanitární katastrofu, přičemž Mezinárodní soudní dvůr (ICJ) identifikoval „pravděpodobné riziko“ genocidy. Diplomacie, sankce a právní rozhodnutí nedokázaly změnit chování Izraele, takže vojenská intervence zůstává jedinou životaschopnou možností, jak zabránit dalším zvěrstvům. Tento argument je založen na závazcích Izraele podle mezinárodního humanitárního práva (IHL), rozhodnutích ICJ, povinnosti předcházet genocidě, právu na kolektivní sebeobranu, doktríně odpovědnosti za ochranu (R2P) a právním statusu teritoriálních vod Gazy. Ačkoli Izrael a jeho spojenci – Spojené státy, Spojené království a Německo – budou takové kroky odsuzovat, podpora Ruska a Číny spolu s probíhajícími řízeními ICJ poskytuje pevný právní a geopolitický základ.

Povinnosti Izraele jako okupační mocnosti

Jako okupační mocnost v Gaze je Izrael vázán **Čtvrtou Ženevskou úmluvou (1949)**, která ukládá specifické povinnosti chránit civilní obyvatelstvo. Článek 55 Úmluvy uvádí:

„Okupační mocnost má povinnost v maximální možné míře zajistit potraviny a zdravotnické zásoby pro obyvatelstvo; měla by zejména dovézt potřebné potraviny, zdravotnické zásoby a další zboží, pokud zdroje okupovaného území nejsou dostatečné.“

Izraelská blokáda, která omezuje přísun potravin, zdravotnických potřeb a základních věcí, tuto povinnost porušuje. Po 143 dnech obležení Gaza vyčerpala všechny zásoby a nachází se nyní ve fázi IPC 4 (nouzová) / fáze 5 (katastrofická) hladomoru. Neschopnost Izraele umožnit humanitární pomoc, jak vyžaduje Ženevská úmluva, poskytuje základní ospravedlnění pro intervenci k obnovení přístupu a ochraně civilistů.

Genocida podle Úmluvy: Záměrné ničení prostřednictvím životních podmínek

Úmluva o genocidě z roku 1948, článek II, písmeno c, definuje genocidu jako:

„Záměrné uvalení životních podmínek na skupinu, které mají za cíl způsobit její fyzické zničení zcela nebo zčásti.“

Izraelské 143denní obležení, zákaz činnosti UNRWA a spoléhání se na smrtící systém distribuce pomoci GHF, to ztělesňuje. Smrt 1 021 lidí a zranění 6 511 osob na distribučních místech, spolu s útokem IDF dne 20. července 2025 na konvoj Světového potravinového programu – při kterém zahynulo 94 lidí a 150 bylo zraněno – ukazuje záměr bránit přežití. Nevratné škody způsobené hladomorem fáze 5 podle IPC, zejména dětem, zdůrazňují genocidní povahu těchto podmínek.

Předběžná opatření ICJ nařizující humanitární pomoc

V případě *Jihoafrická republika vs. Izrael* (2024) vydal ICJ předběžná opatření v reakci na žádost Jihoafrické republiky podle Úmluvy o genocidě, když zjistil „pravděpodobné riziko“ genocidy v Gaze kvůli izraelským vojenským operacím a bloádě. Soud nařídil Izraeli:

„Učinit všechna opatření v jeho moci, aby zabránil spáchání všech činů spadajících do působnosti článku II [Úmluvy o genocidě]“ a „umožnit poskytování naléhavě potřebných základních služeb a humanitární pomoci.“

Pokračující omezení pomoci ze strany Izraele a eskalace vojenských operací ukazují na nesoulad s těmito závaznými opatřeními. Tato neposlušnost vytváří právní základ pro vojenskou intervenci k prosazení rozhodnutí ICJ a zajištění humanitárního přístupu.

Rozhodnutí LaGrand: Předběžná opatření jsou závazná

Závazná povaha předběžných opatření ICJ byla stanovena v případě *LaGrand (Německo vs. Spojené státy, 2001)*, kde soud rozhodl:

„Předběžná opatření uvedená soudem jsou pro strany závazná.“

Neschopnost Izraele dodržet předběžná opatření z roku 2024 je porušením mezinárodního práva. Precedent *LaGrand* zdůrazňuje, že státy nemohou ignorovat příkazy ICJ bez následků, což ospravedlňuje vojenskou intervenci k prosazení dodržování a ochraně obyvatel Gazy.

Bosna vs. Srbsko: Povinnost předcházet genocidě

Rozhodnutí ICJ v případě *Bosna a Hercegovina vs. Srbsko a Černá Hora* (2007) ukládá jasnou povinnost státům jednat, pokud jsou si vědomy vážného rizika genocidy. Soud rozhodl:

„Stát... má povinnost využít všech rozumně dostupných prostředků k prevenci genocidy, pokud je to možné, když má vědomost o vážném riziku, že genocida bude spáchána.“

Zjištění ICJ o „pravděpodobném riziku“ genocidy v Gaze tuto povinnost aktivuje. Pokud nevojenské prostředky – diplomacie, sankce a právní řízení – selžou, vojenská intervence se stává zákonným a nezbytným krokem k prevenci genocidy, jak vyžaduje rozhodnutí *Bosna*.

Článek 51 Charty OSN: Kolektivní sebeobrana

Článek 51 Charty OSN potvrzuje přirozené právo států na sebeobranu, včetně kolektivní sebeobranu, a uvádí:

„Nic v této Chartě neohroží přirozené právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu, pokud dojde k ozbrojenému útoku proti členskému státu Organizace spojených národů, dokud Rada bezpečnosti nepřijme opatření nezbytná k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti.“

Toto právo není omezeno na členské státy OSN ani omezeno jinými ustanoveními Charty. Izraelská blokáda a vojenské operace představují pokračující ozbrojený útok proti obyvatelstvu Gazy. Přirozená povaha tohoto práva umožňuje státům jednat v kolektivní sebeobraně, a to i bez souhlasu Rady bezpečnosti OSN (UNSC), zejména když je Rada paralyzována vetem USA. To poskytuje právní cestu pro vojenskou intervenci k odrazení izraelských akcí a ochraně civilistů.

Uznání Palestiny: Posílení článku 51

Status Palestiny posiluje argument pro kolektivní sebeobranu. Palestina, uznaná více než 140 státy a získavší status nečlenského pozorovatelského státu Valným shromážděním OSN v roce 2012 (usnesení 67/19), má široké, ale neúplné mezinárodní uznání. Mezinárodní právo postrádá definitivní pravidlo pro státnost podle **Montevidské úmluvy (1933)**, která uvádí kritéria jako území, obyvatelstvo, vláda a schopnost mezinárodních vztahů. Uznání Palestiny ji etabluje jako legitimní entitu pod útokem, což umožňuje dalším státům uplatnit kolektivní sebeobranu podle článku 51 jejím jménem, zejména vzhledem k nezákonným akcím Izraele proti Gaze.

Odpovědnost za ochranu (R2P): Mandát k akci

Doktrína R2P, schválená v **Závěrečném dokumentu Světového summitu 2005**, poskytuje další podporu pro intervenci. Uvádí tři pilíře: - **Pilíř I:** „Každý stát má odpovědnost chránit své obyvatelstvo před genocidou, válečnými zločiny, etnickými čistkami a zločiny proti lidskosti.“ - **Pilíř II:** „Mezinárodní společenství má odpovědnost podporovat a pomáhat jednotlivým státům při plnění této odpovědnosti.“ - **Pilíř III:** „Pokud stát zjevně selže v ochraně svého obyvatelstva, musí být mezinárodní společenství připraveno podniknout odpovídající kolektivní kroky.“

Izrael jako okupační mocnost selhal v ochraně obyvatel Gazy (Pilíř I). Mezinárodní snahy prostřednictvím diplomacie a sankcí byly blokovány nebo neefektivní (Pilíř II), což aktivuje **Pilíř III**, který zahrnuje vojenskou intervenci jako zákonnou odpověď, když stát zjevně selže v ochraně svého obyvatelstva. Vzhledem k paralýze Rady bezpečnosti OSN jsou státy oprávněny jednat kolektivně podle R2P.

Teritoriální vody Gazy: Obnovení palestinských práv

Izrael netvrdí, že Gaza je jeho územím, což má významné důsledky pro zákonnost vojenské intervence v teritoriálních vodách Gazy. **Úmluva OSN o právu moře (UNCLOS)**, článek 2, uvádí:

„Suverenita pobřežního státu se rozprostírá za jeho pevninské území a vnitřní vody na přilehlý pás moře, označovaný jako teritoriální moře.“

Protože Izrael netvrdí suverenitu nad Gazou, nemá právní základ pro kontrolu teritoriálních vod Gazy (do 12 námořních mil) ani pro vynucování blokády v nich. Poradní stanovisko ICJ z roku 2024 prohlásilo izraelskou okupaci palestinských území za nezákonnou, což dále podkopává jeho nárok na kontrolu vod Gazy. Vojenská intervence k prolomení blokády a doručení humanitární pomoci není územní agresí proti Izraeli, protože nenapadá legitimní územní nárok. Místo toho obnovuje palestinská práva na jejich teritoriální vody podle mezinárodního práva, což ji vyjímá z povolení Rady bezpečnosti OSN podle ustanovení chránících územní integritu.

Incident s *Madleen*: Pirátský čin ve službách genocidy

Jedním z nejjasnějších projevů záměru Izraele donutit Gazu k podrobení hladem byl incident daleko od jeho břehů. Izraelské námořní síly zachytily *Madleen*, plavidlo flotily svobody pod vlajkou Spojeného království převážející humanitární pomoc, více než **160 námořních mil od pobřeží** – hluboko v mezinárodních vodách. Na palubě bylo **dvanáct civilních aktivistů**, včetně **Greta Thunberg** a **francouzské poslankyně Rimy Hassan**.

Izraelské síly násilně vstoupily na loď, zadržely aktivisty a zabavily veškerou pomoc – čin, který lze kvalifikovat jako pirátství podle **článku 101 Úmluvy OSN o právu moře (UNCLOS)**:

„**Jakékoli nezákonné činy násilí nebo zadržení, nebo jakýkoli čin plenění, spáchaný pro soukromé účely posádkou nebo cestujícími soukromé lodi... na volném moři proti jiné lodi.**“

Tento agresivní čin nebyl ojedinělým incidentem – byl jasným potvrzením záměru Izraele **blokovat veškerou humanitární pomoc**, dokonce i když pochází z mezinárodně uznaných plavidel v neutrálních vodách. Únos *Madleen* nejen porušil mezinárodní námořní právo, ale **dále dokazuje skutečný cíl blokády**: odepřít 2 milionům obyvatel Gazy přístup k nejzákladnějším životním potřebám.

Útokem na humanitární úsilí daleko od své údajné jurisdikce Izrael odhalil blokádu jako **nebezpečnostní opatření**, ale kampaň **hladovění a zastrasování**. Tento incident zdůrazňuje **naléhavost vojenské intervence** k obnovení palestinských námořních práv a zajištění bezpečného doručení život zachraňující pomoci.

Geopolitická podpora a právní strategie

Jakákoli vojenská intervence k prolomení izraelské blokády Gazy bude čelit prudkému politickému odporu ze strany Spojených států, Spojeného království a Německa. Tyto státy důsledně obhajovaly činy Izraele a blokovaly opatření k odpovědnosti v Organizaci spojených národů. Globální nálada se však mění. Závažnost krize v Gaze – a otevřené pohrdání Izraele mezinárodním právem – vytvořily prostor pro novou koalici států k akci.

Rusko a Čína, i když je nepravděpodobné, že by vedly vojenský zásah, veřejně odsoudily izraelskou blokádu a podpořily palestinská práva na mezinárodních fórech. Obě země mají právo veta v **Radě bezpečnosti OSN (UNSC)** a mohly by zablokovat jakoukoli rezoluci zaměřenou na kriminalizaci humanitární intervence. To odráží stejné politické krytí, které USA poskytovaly Izraeli posledních 21 měsíců. Geopolitický precedent je jasný: právo veta se používá k ochraně spojenců, nikoli k prosazování nestranné spravedlnosti.

Intervenující státy mohou čelit právním výzvám, včetně pokusů vykreslit takovou akci jako nezákonnou agresi. Právní základ intervence – v **předběžných opatřeních ICJ, Úmluvě o genocidě** a doktríně **Odpovědnosti za ochranu (R2P)** – však činí takové výzvy slabými a nepřesvědčivými. ICJ již zjistil „pravděpodobné riziko genocidy“ v Gaze a nařídil Izraeli, aby umožnil humanitární pomoc. Intervence navržená k prosazení tohoto mandátu není porušením mezinárodního práva – je jeho **naplněním**.

Navíc probíhající případ genocidy proti Izraeli u ICJ pravděpodobně potvrdí vážná porušení **Úmluvy o genocidě**, což dále legitimizuje jakoukoli intervenci zaměřenou na zastavení masových zvěrstev a obnovení humanitárního přístupu. Státy, které nyní budou jednat, nebudou jen na správné straně historie – budou na správné straně práva.

Závěr: Právní a morální imperativ

Mezinárodní právo vyžaduje akci, když je hrozba genocidy reálná – a v Gaze tato hrozba již není teoretická. Izraelská blokáda, v rozporu s **Čtvrtou Ženevskou úmluvou**, a jeho otevřené pohrdání **závaznými předběžnými opatřeními ICJ** poskytují několik překrývajících se právních důvodů pro **okamžitou vojenskou intervenci**.

Spojené státy využily svého práva veta k ochraně Izraele před odpovědností. Nyní mohou **Rusko a Čína** – obě hlasité zastánkyně palestinských práv – vrátit laskavost tím, že ochrání jakoukoli humanitární koalici před odvetou Rady bezpečnosti OSN. **Předběžná opatření ICJ** a pravděpodobný výsledek probíhajícího případu genocidy poskytují právní rámec, který legitimizuje a zpětně ospravedlňuje intervenci k prosazení mezinárodního práva a záchrany životů.

Čekat na konečné rozhodnutí o genocidě před jednáním by bylo jako žádat hasiče, aby čekali na zprávu o žhářství, zatímco dům hoří.

Pro příliš mnoho lidí v Gaze je již příliš pozdě. Nejhoršímu se však stále lze vyhnout – **pokud bude jednat byt' jen několik států s odvahou, rozhodností a jasným svědomím**.

Není čas na další prohlášení. Je čas na loď, na konvoje, na ochranu.
Je čas prolomit blokádu.